

Hem- och konsumentkunskap

inrättad 2000-07

HEM

SKRIV UT

Ämnets syfte och roll i utbildningen

Utbildningen i hem- och konsumentkunskap ger kunskaper för livet i hem och familj samt förståelse för det värde dessa kunskaper har för människa, samhälle och natur. Utbildningen ger erfarenheter av social gemenskap, mat och måltider, boende och konsumentekonomi samt ger möjligheter att uppleva sammanhang och arbetsglädje. Syftet är att ge erfarenheter och förståelse av de dagliga handlingarnas och vanornas betydelse för ekonomi, miljö, hälsa och välbefinnande.

I det dagliga livet kommer värderingar till uttryck på olika sätt och konflikter kan uppstå mellan tanke, ord och handling. Genom att praktisera verksamheterna i hushållet, utvecklas medvetenhet om de egna värderingarna och förmåga att göra etiska ställningstaganden. Utbildningen i hem- och konsumentkunskap ger kunskaper för och erfarenheter av att fatta beslut i de valsituationer som uppstår i ett hushåll. Ämnet utvecklar förmågan att ur ett hushållsperspektiv värdera och hantera det ökade flödet av information och reklam. Syftet är att utifrån kunskaper om samspelet mellan hushåll, samhälle och natur kunna möta förändringar, ta ansvar och agera.

Ett demokratiskt och jämställt samhälle förutsätter att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Ämnet hem- och konsumentkunskap utvecklar flickors och pojkars identiteter genom att ge erfarenheter av och kunskaper om sambanden mellan jämställdhet och verksamheterna i hushållet. Ämnet ger också upplevelser och förståelse av hushållsarbetets variation över tid och mellan kulturer. Syftet är att ge beredskap för att leva och agera tillsammans i ett samhälle med mångfald.

Mål att sträva mot

Skolan skall med sin undervisning i hem- och konsumentkunskap sträva efter att eleven

- utvecklar tilltro till den egna förmågan att självständigt och tillsammans med andra utföra uppgifter i hushållet samt utvecklar ett reflekterande förhållningssätt till dessa,
- praktiserar ett demokratiskt och jämställt förhållningssätt samt erfar och förstår dess betydelse för hushållets verksamheter och för relationer mellan människor,

- utvecklar förståelse och ett bestående intresse för hur handlingar i hushållet samspelar med hälsa, ekonomi och miljö såväl lokalt som globalt,
- utvecklar skicklighet i att organisera, tillaga och arrangera måltider samt förståelse av måltidens betydelse för gemenskap, hälsa, kommunikation och kultur,
- förvärvar kunskaper i att skapa och vårda ett hem och utvecklar insikter i hemmiljöns betydelse ur såväl kulturella, ekonomiska som hälsoperspektiv,
- lär sig planera sin ekonomi utifrån egna och hushållets resurser, granska och värdera information och reklam samt agera i enlighet med övervägda beslut,
- utvecklar kunskaper om olika sätt att leva tillsammans och historiska och kulturella traditioners inverkan på verksamheterna i hushållet,
- utvecklar sin förmåga till kreativitet i hushållets verksamheter och sin förmåga att anpassa sina handlingar till olika situationer och föränderliga resurser.

Ämnets karaktär och uppbyggnad

I ämnet hem- och konsumentkunskap fokuseras verksamheterna i hushållet, vilka omfattar social gemenskap, mat och måltider, boende och konsumentekonomi. Dessa kunskapsområden integreras till en meningsfull helhet som människan har att hantera i hushållet. Genom att utföra olika uppgifter får eleven erfarenheter av verksamheter i hushållet och förtrogenhet med olika förutsättningar för dessa, såsom information, ekonomiska resurser och arbetsdelning. I ämnet utvecklas de olika förmågor som behövs för att hantera skilda uppgifter i hushållet. Elevernas hantverkskunnande utvecklas tillsammans med förmågan att kommunicera och agera, självständigt och tillsammans med andra. I ämnet hem- och konsumentkunskap handlar hushållsarbete både om fysisk aktivitet och om sinnlighet, glädje att skapa och lust att fortsätta lära.

Verksamheterna i hushållet är centrala för individens hälsa och välbefinnande och de sker i växelverkan med samhälle och natur. Hälsa och välbefinnande har flera dimensioner: ekonomiska, materiella, fysiologiska och psykosociala. I ämnet hem- och konsumentkunskap är dessa på olika sätt sammanflätade och handlar bland annat om en medveten användning av resurser, om att stärka elevens tillit till sin egen förmåga att handla och att interagera med andra. Hushållsarbete sker både för eget och för andras välbefinnande. Det utförs ofta tillsammans med andra, alla har något att tillföra och alla kan utveckla sina förmågor.

Med resurshushållning avses hushållning med såväl mänskliga som ekonomiska och andra materiella resurser och naturresurser, både lokalt och globalt. Förståelsen av

samspelet mellan hushåll, samhälle och natur utgör grunden för elevens aktiva deltagande i formandet av en medveten livsstil och ett hållbart samhälle.

Ämnet hem- och konsumentkunskap tar upp samhällets förändring mot pluralism och mångfald. Historiska, internationella och kulturella jämförelser ger insikter om traditioner, förändringar och variationer vad gäller hushållets verksamheter och relationer mellan människor. Ämnet utvecklar varje elevs förmåga att identifiera, analysera och formulera frågor om jämställdhet som kan uppkomma inom olika gemenskaper samt att reflektera över vilka konsekvenser olika lösningar får.

Genom att utföra skilda hushållsverksamheter får eleven upplevelser genom olika sinnen – syn, känsel, smak och lukt. I arbetsprocessen utvecklas såväl etiska, estetiska som skapande värden. Språkliga och matematiska färdigheter används i konkreta och meningsfulla sammanhang där återkopplingen är förankrad i elevens egna handlingar och sinnesupplevelser. I ämnet hem- och konsumentkunskap diskuteras behovet av vanor och rutiner och skapas möjligheter att uppleva glädje, gemenskap och mening i det dagliga arbetet.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- kunna laga mat och arrangera för gemenskap kring måltiden och förstå dess kulturella och sociala värde,
- kunna använda olika varor, metoder och redskap i hushållet och därvid ta hänsyn till hälsa, hushållsekonomi och miljö,
- kunna samarbeta med andra vid arbete med olika uppgifter,
- vid genomförandet av olika uppgifter i hushållet kunna jämföra priser och uppfatta skillnader mellan information och reklam.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret

Eleven skall

- kunna planera, tillaga, arrangera och värdera måltider med hänsyn till ekonomi, hälsa, miljö och estetiska värden,
- ha kunskaper om resurshushållning för att kunna välja och använda metoder, redskap och teknisk utrustning för matlagning, rengöring och tvätt i hushållet samt kunna hantera dem på ett för situationen funktionellt och säkert sätt,

- kunna samarbeta med andra oavsett skillnader i fråga om exempelvis kön och etnicitet samt ha insikter i frågor som rör kulturell variation och hushållsarbetets koppling till jämställdhet,
  - känna till sina rättigheter som konsument och kunna värdera olika slags information vid utförandet av verksamheter i hushållet.
-

Bedömning i ämnet hem- och konsumentkunskap

Bedömningens inriktning

Bedömningen i ämnet hem- och konsumentkunskap gäller elevens skicklighet, kreativitet och samarbetsförmåga vid genomförandet av olika verksamheter i hushållet. Det innebär att elevens kunskaper om mat och måltider, boende och konsumentekonomi samt social gemenskap utgör bedömningsgrund. Elevens medvetenhet om och förmåga att värdera och hantera konkreta problem i relation till hälsa, resurshushållning, jämställdhet och kultur ingår i bedömningen. Elevens förmåga till reflekterat handlande genom hela arbetsprocessen utgör en viktig grund för bedömningen.

Kriterier för betyget Väl godkänd

Eleven tar egna initiativ och visar skicklighet i utförandet av olika uppgifter i hushållet.

Eleven hanterar konkreta problem och bedömer olika lösningar i relation till sin egen och andras hälsa.

Eleven tar ansvar för val och handlingar under hela arbetsprocessen och har insikter om relationen mellan hushåll, samhälle och miljö.

Eleven utför handlingar i hushållet utifrån medvetna val och argumenterar för dessa i relation till resurshushållning.

Kriterier för betyget Mycket väl godkänd

Eleven hanterar oförutsedda situationer i hushållet och omprövar tidigare val när förutsättningarna ändras.

Eleven genomför och beskriver olika arbetsuppgifter i hushållet samt bedömer arbetsprocess och resultat ur flera perspektiv, t.ex. estetiska, etiska, historiska och internationella.

Skolverket 2011-09-09